

De ontmenselijking van de samenleving

Om postzegels te kopen ging ik naar het postkantoor. Daar kom ik al jaren. Ik ken de postambtenaren en zij begroeten de vaste klanten bij hun naam. Ditmaal was er iets veranderd. Het kantoor was bijna leeg, de muren waren kaal en de afdeling kaarten, postpapier en schrijffartikelen was verdwenen. „We zijn opgeheven”, zei de moedeloze man achter de balie. „Over een paar weken is hier alles weg.”

Hij voegde eraan toe dat er waarschijnlijk binnen enkele jaren geen enkel postkantoor in Nederland meer te vinden zal zijn. Voor postzaken moeten de klanten dan maar uitwijken naar tabakswinkels of een Albert Heijnvestiging. Nog afgezien van het feit dat dit voor veel mensen niet altijd dicht in de buurt is, zijn tabakszaken, vanwege de hypocriete overheidsregels, ook nauwelijks nog als zodanig herkenbaar.

Vooralsouders en mindervaliden komen nu in de problemen. Maar dit zal het geprivatiseerde overheidsbedrijf compleet een worst zijn. Dat postkantoren een belangrijke sociale functie hadden, is niet meer van belang. Het is een van de vele oorzaken dat onze samenleving steeds killer wordt, menselijke contacten steeds schaarser en organisaties steeds minder begrijpelijk voor gewone mensen.

Die trend is ruim tien jaar geleden begonnen. De toenmalige regering was enthousiast geworden voor de begrippen 'liberalisatie' en 'privatisering'. De grootste voorstander was de toenmalige minister van Economische Zaken, Annemarie Jorritsma, die thans burgemeester is van Almere. Zij zag kans al haar kortzichtige collegae mee te slepen in een onbekookte privatiseringsroes. Ze ging zelfs in juli 2001 naar Parijs om daar in het prestigieuze Institut Français des Relations Internationales (het IFRI) de blijde boodschap van de privatiseringsideologie te brengen.

gevel blijft staan.” Dat is een gebeuren dat in vele bedrijfssectoren speelt. Precies een jaar geleden schreef Emile Bode al daarover een artikel in De Telegraaf (14 februari 2009) met daarin de woorden 'We verzelfstandigden de Spoorwegen, maar vergaten goed vervoer. We vernieuwden de gezondheidszorg, maar vergaten de mensen.'

Paradijs

We weten nu wat het allemaal inhield. Alle nutsbedrijven die tot nu toe onder de overheid vielen, moesten 'onderworpen worden aan de macht van de vrije markt'. Dus elektriciteit, posteries, gas, water, spoorwegen, gezondheidszorg enzovoort, moesten geprivatiseerd worden. Het economisch paradijs dat Annemarie voorspelde, zou ervoor zorgen dat alles beter, sneller en goedkoper zou worden als gevolg van de harde wetten van concurrentie. Wat ze er niet bij vertelde, was dat in een geprivatiseerd bedrijf het primaire belang ligt bij de aandeelhouders en de hogere managers. En niet, zoals bij een staatsbedrijf, bij het volk. Onder de meedogenloze druk van de markt, moet uit de organisatie elke cent winst worden geperst die er maar uit te krijgen is.

Er wordt dan ook bezuinigd op kwalitatief hoogopgeleid personeel dat massaal wordt ontslagen en vervangen door automatisering of goedkopere krachten. Dit gaat gepaard met uiterst hinderlijke reclameacties via de tv, de kranten, ongevraagde post en irritante callcenters die 's avonds altijd bellen tijdens de maaltijd. Nóg voordeliger energie, telefoon, gas en nóg groenere stroom.

Goedkoper is het allemaal niet geworden, maar de topmanagers in al die geprivatiseerde organisaties hebben hun salarissen, bonussen en gouden handdrukken gigantisch zien groeien.

„En wat gebeurt er met jullie?” vroeg ik de postbeambte achter de balie. Sombler zei hij: „Over een paar weken staan we op straat. We hebben 25 jaar bij de post gewerkt. Zelfs het kantoor wordt afgebroken. Alleen de gezichtsbepalende

Zelfmoorden

In Frankrijk werden, net als bij ons, de posteries geprivatiseerd. Die gigantische herstructurering van een eerbiedwaardig staatsbedrijf ging gepaard met het vervangen van vakmensen door managers, die de medewerkers een totaal andere bedrijfscultuur oplegden. Dit leidde tot 24 geslaagde zelfmoorden onder het personeel in anderhalf jaar tijd en vele niet succesvol verlopen pogingen ertoe. Dit alles speelt zich ook af in het bankwezen. Natuurlijk kennen wij de oorzaken ervan, onder meer de snelle groei van de digitale communicatie, waardoor handmatige en persoonlijke afhandeling van zaken vaak niet meer nodig is.

Wie de details wil weten van het verdwijnen van de klassieke PTT en de daarmee gelieerde populaire Postbank, kan terecht bij de Wichert van Engelen, die 20 jaar bij de Postbank heeft gewerkt. Hij schreef er een boek over getiteld: 'Blauw bloed'. Uitgave Pearson Education Benelux bv, ISBN 978-90-430-1843-2. Heel essentieel is zijn opmerking:

„Werken bij de Postbank was niet werken bij een bank, maar bij een maatschappelijke nuttige instelling. De medewerkers waren trots op het bedrijf. Ze hadden 'blauw bloed'. Maar niemand heeft tot nu toe oog gehad voor de uitholling en verschraving van ons sociale leven. Daardoor lijkt thans het interieur van vele banken meer op het beschaafde doch koele design van een modern rouwcentrum.

Nu iedereen aan het na-kaarten is over de recente val van ons kabinet en we avond aan avond worden geconfronteerd met het Zwartepietenspel van onze politici, valt het op dat niemand een woord zegt over de dreigende uitverkoop van onze samenleving. Er wordt gediscussieerd over in principe onbelangrijke zaken zoals de hoofddoekjes van moslima's en het verplichte zingen van het Wilhelmus door inburgerende allochtonen. Maar over de steeds verdere verking van onze maatschappij wordt geen woord gesproken. Die ontmenselijking wordt primair veroorzaakt door de sinds de jaren zeventig gepredikte schaalvergroting, die inmiddels een sociale ramp dreigt te worden.

De bekende hoogleraar in de economie prof. dr. Arnold Heertje, die levenslang een overtuigd socialist was, schreef reeds in 2006 in De Volkskrant: 'Tegenover de klasse van de gewone man staan thans niet meer de klassieke ondernemers of kapitalisten, maar de klasse der beheerders of managers. Het gaat nu om de lange mars naar de harten van de burgers wier bestaan wordt verschaald door de managers aan de top, die gespeend zijn van elk moreel besef.' Misschien kan daar eens over gesproken worden met de politieke babbelaars die we avond aan avond op het tv-scherm zien voorbijkomen.

OP HET
SCHERP
VAN DE
SNEDE

prof. dr. B. SMALHOUT